

PREZES URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W BYDGOSZCZY

85-097 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 34
Tel. (0-52) 345-56-44, Fax (0-52) 345-56-17, Tel. Centrala (0-52) 3254-266
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dn. 16.12.2002 r.

Znak: RBG-500-00004/02/RK-J

DECYZJA NR RBG-37/2002

Na podstawie art. 28 ust. 6 i art. 85 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319z późn. zm.), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wszczętego z urzędu - wskutek złożenia wniosku przez Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Szczecinie przeciwko Elbląskim Zakładom Energetycznym S.A. w Elblągu, odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego przeciwko Elbląskim Zakładom Energetycznym S.A. w Elblągu.

Uzasadnienie

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Bydgoszczy wpłynął wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Malborku (zwanego dalej PRK) z dnia 14.10.2002 r. uzupełniony pismem z dnia 04.11.2002 r. z żądaniem wszczęcia przeciwko Elbląskim Zakładom Energetycznym S.A. w Elblągu (zwanym dalej EZE) postępowania wyjaśniającego, a następnie z żądaniem wydania decyzji zakazującej nadużywania pozycji dominującej na rynku w związku ze stawianymi przez PRK zarzutami naruszenia - działaniami EZE - art. 8 ust. 2 pkt 3,6,7 ustawy z dnia 15.12.2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm., zwanej dalej Ustawą).

Wniosek PRK został złożony w związku z wpłynięciem skargi *dane osobowe* i *dane osobowe*. PRK podniósł, iż na *dane osobowe* została nałożona przez EZE kara pieniężna za zużyta - niezgodnie z umową - energię elektryczną. PRK wyjaśnił, iż w kwietniu br. EZE przeprowadziły kontrolę u w/w, której celem było sprawdzenie prawidłowości użytkowania i działania układu pomiarowego oraz sprawdzenie zgodności wykorzystania energii z warunkami określonymi w umowie. W wyniku kontroli stwierdzono niezgodność wykorzystanej energii elektrycznej z warunkami określonymi w umowie, co zaskutkowało nałożeniem wysokich kar pieniężnych w wysokości odpowiadającej dwukrotności zużytej energii w okresie ostatnich dwóch lat. Naliczona pierwotnie kara pieniężna została następnie zmniejszona o nieznaną - w ocenie PRK - współczynnik. Rzecznik wyjaśnił, iż obaj w/w prowadzą w miejscu zamieszkania działalność gospodarczą. W związku z powyższym winien nastąpić podział instalacji elektrycznej w celu rozliczania zużytej energii elektrycznej według właściwej taryfy (dla potrzeb gospodarstwa domowego i oddzielnie dla potrzeb prowadzonej

działalności gospodarczej). W ocenie PRK, *dane osobowe* i *dane osobowe* wykonują działalność gospodarczą poza terenem zamieszkania i korzystają z energii elektrycznej usługobiorców (*dane osobowe* wykonuje usługi – czyszczenie dywanów, natomiast z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, iż *dane osobowe* prowadzi przydomową hurtownię).

W ocenie PRK EZE powziął informacje o prowadzeniu przez w/w działalności gospodarczej z wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Dalej PRK podniósł, iż:

- EZE powinien ustalić termin dokonania podziału instalacji elektrycznej w celu prawidłowego rozliczenia energii wg właściwej taryfy w sposób najbardziej dogodny dla odbiorców,
- kontrola u w/w została przeprowadzona niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- naliczone kary są niewspółmiernie wysokie w stosunku do rzekomych strat poniesionych przez EZE,
- różnica pomiędzy taryfą G i C jest znikoma.

W opinii PRK w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie interesu publicznego ponieważ zarzucana praktyka dotyczy „większego grona osób, na które została nałożona podobna kara”.

W odpowiedzi na postawione zarzuty EZE wskazał, iż:

- sposób naliczenia kary pieniężnej został przedstawiony odbiorcom. Zmniejszenie opłaty wynikającej z nielegalnego poboru energii nie zostało obniżone o zastosowanie współczynników, lecz poprzez przeliczenie należności z zastosowaniem podwojonych cen i stawek dla grupy taryfowej (§ 46 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14.12.2000 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną, Dz. U. z 2001 r. Nr 1 poz. 7, zwanego dalej rozporządzeniem taryfowy) C11 i odejmując kwotę równą wysokości zapłaconych w rozpatrywanym okresie rachunków za energię elektryczną,
- grupy taryfowe G zostały specjalnie wyodrębnione w przygotowanej przez EZE i zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z dnia 15 czerwca 2002 r. taryfie. Pkt 3.1.4 taryfy określa jacy odbiorcy mogą zostać zaliczeni do tej taryfy, przy czym jest to katalog zamknięty.

Należą do nich odbiorcy pobierający energię elektryczną dla potrzeb:

- a. wiejskich i miejskich gospodarstw domowych oraz pomieszczeń gospodarczych związanych z prowadzeniem tych gospodarstw tj. pomieszczenia piwniczne, garaż, strych,
- b. lokali o charakterze zbiorowego zamieszkania tj. domy akademickie, internaty, hotele robotnicze, klasztory, plebanie, wikariaty, kanonie, rezydencje biskupie, domy opieki społecznej, domy dziecka, jak też znajdujące się w tych lokalach pomieszczenia pomocnicze (...) służące potrzebom bytowym mieszkańców i nie posiadające charakteru handlowo – usługowego,
- c. mieszkań rotacyjnych, mieszkań pracowników placówek dyplomatycznych i zagranicznych przedstawicielstw,
- d. domów letniskowych, domów kempingowych i altan w ogródkach działkowych oraz w przypadkach wspólnego pomiaru, administracji ogródków działkowych,
- e. oświetlenia w budynkach mieszkalnych: klatek schodowych, numerów domów, piwnic, strychów, suszarni,
- f. zasilania dźwigów w budynkach mieszkalnych,

- g. węzłów ciepłych i hydroformi służących do zasilania w ciepło i wodę wyłącznie lokali mieszkalnych,
- h. garaży indywidualnych użytkowników, w których nie jest prowadzona działalność gospodarczą.

Ponadto EZE wyjaśnił:

- Odbiorca który nie mieści się w tym katalogu i jest zasilany na niskim napięciu zgodnie z punktem 3.1.3. należy do grupy taryfowej C.
- EZE nie mógł ustalić dogodnego terminu rozdziału instalacji ponieważ zastosowanie do rozliczeń jednej z grup taryfowych C wyklucza możliwość stosowania rozliczenia w grupach taryfowych G (por. §2 pkt 22 rozporządzenia taryfowego). Stąd pozostawienie odbiorcy w grupie taryfowej G do czasu wykonania rozdziału instalacji powodowałoby, że odbiorca nadal wykorzystywałby energię do celów niezgodnych z umową. W związku z tym w/w odbiorcy zostali zakwalifikowani do grupy taryfowej C (umowy z dnia 24.04.2002 r. – *dane osobowe* i 13.05.2002 r.- *dane osobowe*), przy czym *dane osobowe* dokonał już rozdziału instalacji elektrycznej i rozliczany jest oddzielnie za energię zużytą na potrzeby gospodarstwa domowego i osobno dla potrzeb prowadzonej działalności gospodarczej (umowy z dnia 18.06.2002 r. i 10.10.2002 r.), natomiast *dane osobowe* nie wystąpił do EZE o warunki techniczne rozdziału instalacji. Zgodnie z §9 ust. 1 rozporządzenia taryfowego odbiorca ma możliwość wyboru taryfy.
- W trakcie kontroli jednoznacznie stwierdzono, iż kontrolowani odbiorcy wykorzystywali energię elektryczną do prowadzonej działalności gospodarczej, co zostało spisane w protokołach. *dane osobowe* nie wniósł uwag do protokołu (w późniejszym czasie podniósł, iż działalność wykonuje poza domem), a *dane osobowe* podniósł, iż tylko niewielką część energii wykorzystuje dla celów prowadzonej działalności gospodarczej.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

W świetle art. 1 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 postępowanie antymonopolowe może zostać wszczęte wyłącznie w sytuacji zagrożenia interesu publicznego przez ograniczające konkurencję praktyki rynkowe przedsiębiorców nadużywających posiadaną pozycję dominującą na rynku.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122 poz. 1319) stanowi, iż „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotykający ogółu a nie określonej jednostki czy też określonej grupy. Nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilnoprawnych kwalifikuje sprawę do postępowania antymonopolowego. Decyduje o tym bowiem naruszenie przez przedsiębiorcę - w następstwie stosowania zabronionych praktyk - interesu publicznoprawnego. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów Ustawy musi być uprzednie stwierdzenie - jako bezwzględnej przesłanki podjęcia działań przez organ antymonopolowy, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy - w niniejszym wypadku *dane osobowe* i *dane osobowe* (por. wyroki Sądu Antymonopolowego z dnia 27.06.2001 r., sygn. akt XVII Ama 92/00, z dnia 6.06.2001 r., sygn. akt XVII Ama 78/00 i XVII Ama 81/00, z dnia 4.07.2001 r., sygn. akt XVII Ama 108/00, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98).

Organ antymonopolowy przeprowadził z urzędu postępowanie wyjaśniające, w którym ustalił, iż w niniejszej sprawie spór - w zakresie zarzutów sformułowanych we wniosku o wszczęcie postępowania oraz w piśmie uzupełniającym wniosek ma – w świetle ostatniego orzecznictwa Sądu Antymonopolowego – charakter prywatnoprawny i nie stanowi naruszenia interesu publicznoprawnego, a zatem winien być dochodzony w drodze procesu sądowego. PRK wystąpił z wnioskiem o wszczęcie postępowania (antymonopolowego przyp. UOKiK) na skutek złożenia do niego skargi przez dwóch w/w odbiorców energii elektrycznej - w zakresie ich indywidualnych interesów prawnych, w związku z czym niniejszy spór nie może być traktowany jako sprawa antymonopolowa ale cywilna. Skarżący mogą dochodzić swych praw przy użyciu indywidualnych środków prawnych np. poprzez wytoczenie powództwa o ustalenie istnienia należności w/w odbiorców wobec EZE. Kwestia wysokości należności w/w odbiorców wobec EZE z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej nie należy do właściwości Prezesa Urzędu lecz do sądu powszechnego (por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 22.07.1999 r., sygn. akt Ame 14/99). Skarżący mają zatem możliwość ochrony swego interesu prywatnego bez konieczności uruchamiania procedury antymonopolowej, która chroni interes publicznoprawny, a nie indywidualny.

Ubocznie organ antymonopolowy zauważa, iż kompetencje Prezesa Urzędu zostały określone w art. 26 Ustawy, brak jest zatem podstaw do podnoszenia przez PRK w postępowaniu przed organem antymonopolowym naruszenia przez EZE przepisów regulujących kwestię przeprowadzania kontroli (rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 11.08.2000 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez przedsiębiorstwa energetyczne, Dz. U. Nr 75, poz. 866). Działania organu antymonopolowego mają na celu wykazanie, czy skarżony przedsiębiorca narusza przepisy Ustawy a nie jakiegokolwiek prawa.

Ponadto ubocznie organ antymonopolowy zauważa, iż przedstawiony przez PRK stan faktyczny dotyczy w istocie kary pieniężnej naliczonej przez EZE na dwóch odbiorców energii elektrycznej w związku z prowadzeniem przez nich działalności gospodarczej. W ocenie organu antymonopolowego, kara została nałożona z uwagi na niedopełnienie przez odbiorców obowiązku zgłoszenia EZE faktu prowadzenia w miejscu zamieszkania działalności gospodarczej w celu dostosowania istniejącej instalacji elektrycznej do nowych warunków i poboru energii zgodnie z właściwą taryfą. Zatem kara ma związek z poborem energii elektrycznej przez prowadzących działalność gospodarczą odbiorców energii. W związku z powyższym, w ocenie organu antymonopolowego, wniosek złożony przez PRK o wszczęcie postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie dotyczy w istocie interesów dwóch przedsiębiorców a nie konsumentów, co w ocenie organu antymonopolowego, narusza art. 32 w związku z ar. 34 ust. 1 Ustawy.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy stronie – Powiatowemu Rzecznikowi Konsumentów w Malborku - odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego – stosownie do treści art. 479²⁸ kpc - za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Andrzej Chajęcki

Otrzymuje:

- 1. Pan Jarosław Kruczkowski**
Powiatowy Rzecznik Konsumentów
Starostwo Powiatowe w Malborku
Pl. Słowiański 17
82-200 Malbork

Do wiadomości:

- 1. Zarząd Elbląskich Zakładów Energetycznych S.A.**
ul. Elektryczna 20
82-300 Elbląg